

Polítòleg. Universitat Complutense de Madrid.

Alfredo Crespo

David Cameron: la modernització pragmàtica del Partit Conservador

L'actual crisi econòmica i financera de proporcions mundials sembla beneficiar políticament Gordon Brown. En enquestes recents, els ciutadans britànics consideren més preparat l'actual *premier* britànic per afrontar la crisi que el seu contrincant conservador. Però la realitat és que David Cameron ha portat aires nous i un canvi d'estil que han capgirat la imatge més aviat estancada en què es va ancorar el conservadorisme britànic després de l'etapa de John Major i la victòria del nou laborisme. Cameron ha sabut trobar un equilibri entre el missatge i les arrels tradicionals dels *tories* i la necessitat d'un *aggiornamento*, d'una posada al dia, del seu discurs i de les seves propostes polítiques, alhora que ha obert les portes a un conjunt de temes –socials, ambientals, de valors– fins ara absents de l'agenda conservadora. La renovació que ha estat capaç d'impregnar el cameronisme ha obert les portes a la possibilitat d'un canvi polític a la Gran Bretanya després de més de deu anys de *New Labour*.

Si el Partit Conservador persisteix en la creença que la Gran Bretanya és la mateixa que als anys vuitanta i que Blair és un Atlee grotesc, estem condemnats a seguir exactament on som ara: passant un trèngol.¹

David Cameron, 2005

I. Introducció

Al desembre del 2005 David Cameron es va convertir en el cinquè líder del Partit Conservador britànic des del novembre del 1990, darrere de John

Major, William Hague, Ian Duncan Smith i Michael Howard. D'aquests, només Major va ser capaç de guanyar unes eleccions generals (l'any 1992, amb el laborista Neil Kinnock com a rival). D'ençà de la derrota enfront del Nou Laborisme de Blair el 1997, els *tories* s'havien instal·lat en una mena d'*oposició permanent* que els allunyava del qualificatiu de *partit natural del govern* que els havia definit en el passat.

El significatiu lema de Cameron «Canviar per guanyar» li va servir per dur a terme una readaptació del conservadorisme als nous temps. «De fet, Cameron ha aconseguit aquest canvi sense canviar ni traïr res. Ha recorregut a la versatilitat i la flexibilitat del liberalisme anglosaxó que constitueix la base teòrica del Partit Conservador. Així, ha aconseguit un projecte renovat, tant en el seu disseny intel·lectual com en els seus plantejaments.

El significatiu lema de Cameron «Canviar per guanyar» li va servir per dur a terme una readaptació del conservadorisme als nous temps

[...] El Partit Conservador defensa una llibertat en sentit ampli, positiva i negativa a la vegada, sense prejudicis passats de moda, revisions economicistes ni rigidesa moral intervencionista. [...] D'altra banda, la seva reivindicació inclusiva de la felicitat i els sentiments permet desplegar als nous *tories* de Cameron un discurs propi en àmbits de debat com l'ecologia, la lluita global contra la pobresa o la immigració».²

II. La revisió de la història recent. Les causes de les derrotes successives

El que preocupava els hereus de Churchill era que durant els processos electorals de 1997, 2001 i 2005 la victòria s'havia convertit per a ells en una meta utòpica. Per què? A continuació n'esmentem tres grans factors:

- a) El *New Labour* i Blair havien capgirat els seus postulats, distanciant-se per complet de les velles polítiques laboristes basades en la centralització estatal i l'augment d'impostos, i havien acceptat el marc economicopolític del *thatcherisme* (1979-1990).³ El resultat era una força renovada amb un missatge contundent i amb una maquinària de comunicació que el feia arribar tant a les nacions integrants del Regne Unit com a la resta del món.
- b) Els conservadors s'havien convertit en una organització obsoleta, caracteritzada per les lluites intestines i amb un programa que es basava exclusivament en l'oposició al rumb que estava prenent el país dins de la

Unió Europea. Una política errada, perquè l'electorat britànic és euroescèptic per naturalesa i davant unes eleccions generals qüestions com la sanitat, les pensions o el sistema educatiu ocupen una posició més alta en la seva escala de prioritats. A més, els electors saben que la política dels dos grans partits amb relació a la UE no serà mai antagònica.

c) La incapacitat dels *tories* per adaptar-se als nous temps.

Transcorreguts gairebé tres anys des del 2005, Cameron, polític procedent de l'aristocràcia britànica i educat a les millors universitats, té un percentatge molt gran de possibilitats d'esdevenir el proper primer ministre.

Ha estat automàtic, aquest procés? La resposta és *no*, ja que s'ha degut a la confluència d'un conjunt de factors, en especial el deteriorament de la imatge del laborisme. No hem d'oblidar que a la tardor del 2007 la situació per al jove polític no era la més propícia, perquè en cas que Gordon Brown hagués convocat eleccions les enquestes apuntaven com a favorit el laborisme. Cameron, aleshores, va recular en el seu missatge, i components que havien passat a tenir un paper secundari (Unió Europea, immigració, política d'asil, defensa de la família tradicional) van recobrar protagonisme.

Al juliol del 2008 la situació del *premier* és cada vegada pitjor i contrasta clarament amb la dels conservadors. Cameron ho considera un reflex del fet que el seu programa és del gust dels seus compatriotes, sense donar la importància que té l'explicació basada en el desgast laborista. La petició de convocatòria d'eleccions comença a ser una constant cada vegada que un polític *tory* opina sobre qualsevol matèria.

III. L'inici del canvi: el *cameronisme*

La derrota a les generals del 2005, tot i que esperada, va posar de manifest la necessitat de modernitzar el Partit Conservador. No es tractava de canviar la filosofia *tory* sinó d'emfatitzar-ne alguns aspectes. Com el mateix Cameron invocava, el partit necessitava un canvi intern, ja que la tàctica consistent a arremetre contra el laborisme i Blair no els faria guanyar eleccions.

Durant les «primàries *tories*» Cameron va fer referència una vegada i una altra a la (necessària) modernització del

Cameron, polític procedent de l'aristocràcia britànica i educat a les millors universitats, té un percentatge molt gran de possibilitats d'esdevenir el proper primer ministre

Partit com a condició indispensable perquè renaixés, si bé és cert que conceptes tan clàssics en el corpus teòric conservador com *llibertat* i *responsabilitat individual* van centrar el seu discurs. Ambdós conceptes havien format part del credo de Thatcher, i no es tractava d'obviar-los sinó d'adaptar-los als nous temps, per exemple deslligant la noció de responsabilitat individual de l'egoisme i vinculant-la a una mena de responsabilitat compartida.

Parlar de canvis significa *convulsionar* en un partit tan aferrat a la tradició com el Conservador. Per aquest motiu una de les seves grans estratègies a l'hora d'intentar convèncer els seus coreligionaris de les bondats de les polítiques que proposa ha estat invocar grans popes del conservadorisme com Disraeli al segle XIX, Churchill als anys cinquanta i Thatcher⁴ als vuitanta. Tots comparteixen un denominador comú: van saber sintonitzar amb els interessos de la gent sempre des de la defensa dels principis i els valors conservadors, que són «la millor manera de respondre a les aspiracions d'una nova generació que demana justícia social i uns estàndards de vida més alts; que vol tenir qualitat de vida i diners a la butxaca. La nostra missió hauria de ser posar fi a la pobresa tant a casa com a l'estranger, però només ho aconseguirem a través dels principis de la lliure empresa, ajudant que la gent sigui independent».⁵

IV. La proposta social de Cameron davant una societat dividida

L'aspiració de Cameron és ambiciosa: si Thatcher va guanyar la batalla econòmica, ell en vol guanyar la social, però a partir d'uns postulats (el lliure mercat com a forma econòmica de la societat) i uns conceptes (la llibertat i la responsabilitat) que històricament la seva formació política ja ha defensat. Així, allà on la *Dama de ferro* utilitzava *individu*, Cameron parla de *comunitat*.

Amb la seva idea particular de *compassionate conservative*, Cameron creu sintetitzar dues èpoques: la primera, associada als impostos baixos, al fort lideratge dins d'Europa i a la defensa de la llei i de l'ordre, i la segona, corresponent al segle XXI, centrada en un govern que suscita la confiança dels ciutadans, que genera millors serveis públics i que evita la fractura social.

Cameron acusa el laborisme actual i els seus anys de govern d'haver creat una «societat dividida», idea de què

L'aspiració de Cameron és ambiciosa: si Thatcher va guanyar la batalla econòmica, ell en vol guanyar la social

deriven altres conseqüències no menys perniciosos com l'augment de la criminalitat, l'endeutament econòmic i les deficiències en el funcionament dels serveis públics.

Aquests mals, que actualment se simbolitzen en la figura de Brown, troben la seva contraposició en els grans conceptes de Cameron –*social responsibility* i *rolling forward society*–, amb els quals uneix el passat immediat i gloriós del partit amb el seu projecte de futur. Segons les seves pròpies paraules: «Sóc un conservador pels valors en què he cregut al llarg de la meua vida: la família, la responsabilitat i l'oportunitat. Sóc un conservador perquè crec en aquells valors que regeixen inexorablement una agenda política que té com a missió principal donar a la gent més control sobre les seves vides..., perquè vull que la gent confii sobretot en la família i no en l'estat; perquè no pots tenir responsabilitat a menys que tinguis el control, i perquè la vertadera oportunitat significa tenir la vertadera llibertat per realitzar tot el que puguis a la vida».⁶

Tres pilars interrelacionats –responsabilitat, oportunitat i seguretat– en el gran objectiu del *cameronisme* o, com ell diu, del Partit Conservador. «Ser tan radical en la reforma social com Thatcher ho va ser en l'econòmica. Per què? Perquè la societat està dividida».⁷ La referència a Margaret Thatcher és l'escut per llançar públicament la seva reforma. Per això no ens ha d'estranyar que doni un pas més i defineixi el seu partit com els «campions de les idees progressistes» davant el Partit Laborista, incapaç d'unir justícia social i eficiència econòmica.⁸

V. Cameron, sinònim de pragmatisme?

El pragmatisme és la característica del missatge i del discurs del líder *tory*, però per què? Doncs perquè tres legislatures consecutives a l'oposició li han valgut per saber quins són els aspectes que agraden a l'electorat britànic, amb quins està en desacord i quins només s'han d'esmentar sense insistir-hi, com la relació del Regne Unit amb la Unió Europea. A més, el context internacional està del costat *tory*, ja que cada vegada són més els governs de dretes i de centredreta que se succeeixen a Europa.

I els Estats Units? Per sorprendre que sembli, durant

Tres pilars interrelacionats –responsabilitat, oportunitat i seguretat– són el gran objectiu del cameronisme o, com ell diu, del Partit Conservador. «Ser tan radical en la reforma social com Thatcher ho va ser en l'econòmica. Per què? Perquè la societat està dividida»

els anys que els conservadors han estat a l'ombra de Blair han deixat de ser vistos com l'aliat natural de Washington. El líder laborista va saber «robarlos» aquest paper històric per construir una mena de *special relationship* amb Bush com la que en el seu dia van mantenir Reagan i Thatcher.

La direcció de Cameron està totalment allunyada dels postulats *neocons* de l'Administració Bush, i és propera als d'Obama (en més mesura) i no excessivament distant dels de McCain.

Novament apareix la figura de Cameron com un observador de la realitat (en aquest cas, internacional): conscient que els britànics, a mesura que es desenvolupava la guerra de l'Iraq, professaven un antiamericanisme cada vegada més fort, va treballar amb el concepte innovador de *liberalisme conservador*, basat en les premisses següents:

- a) Comprensió de l'amenaça a què fem front, la gihad, i descomposició de les seves parts integrants.
- b) La democràcia no es pot imposar ràpidament i té unes bases sobre les quals s'assenta: govern de dret, llibertat d'expressió, independència del poder judicial i llibertat econòmica.
- c) L'estratègia que cal seguir va més enllà de l'acció militar.
- d) Necessitat d'un nou multilateralisme a partir de la reforma d'organitzacions com les Nacions Unides o el Fons Monetari Internacional.
- e) Actuació amb autoritat moral, perquè els valors compartits per Occident (dignitat humana, llibertat personal, autodeterminació) són aspiracions de tots els pobles. Per tant, és responsabilitat de les democràcies assumir un compromís per estendre aquests valors a través dels canals adequats.

Pel que fa a les relacions entre Downing Street i la Casa Blanca, serien aliats però mantindrien la independència perquè els britànics fixessin les seves prioritats. Aquesta tesi inclou un desig que el Regne Unit esdevingui un *key player* en els afers internacionals amb capacitat per determinar-ne l'agenda. No suposa practicar cap tipus d'antiamericanisme, ja que per fer front a les noves amenaces a la seguretat la *special relationship* és fonamental, però s'ha de basar en tres criteris:

- a) Solidesa i fermesa.
- b) No ha de ser una relació d'esclaus.
- c) Justícia –una relació que renunciï a tot allò que impliqui abusar dels enemics o abandonar l'imperi de la llei.⁹

Malgrat tot, Cameron va ser molt cautelós a l'hora d'exposar la seva visió dels Estats Units, i en presentar el programa de política exterior va assegurar-se de mostrar primer les seves credencials euroescèptiques.¹⁰ A continuació va reafirmar que el Regne Unit hauria de dur a terme una política exterior individual per, finalment, criticar la política antiterrorista seguida per l'Administració Bush i la política exterior neoconservadora, sobretot la tendència d'aquesta a incloure determinats països dins l'eix del mal, el qual, segons el polític *tory* respon a una visió simplista del món que el divideix entre forces del bé i del mal. Per acabar, va deixar clar el seu punt de vista: «Jo no veig les coses així. Jo sóc un conservador liberal més que un neoconservador».¹¹

Un altre membre del Partit Conservador, Malcolm Rifkind, assenyalava que els Estats Units participen d'una visió hobbesiana del món que els fa considerar les lleis internacionals poc fiables i poc serioses, alhora que basen la promoció i la defensa de la democràcia liberal en l'ús de la força militar.¹²

VI. El repte més complex: *one nation party*

Aconseguir que el seu partit representi les nacions integrants del Regne Unit. Per més que sembli una contradicció, l'unionisme i la defensa de la integritat territorial pròpia dels conservadors no va acompanyada d'una representació adequada a Gal·les i a Escòcia, ja que als parlaments respectius d'aquestes nacions és la tercera força política.

El primer pas en aquest camí va ser l'acceptació per part dels *tories* de la reforma constitucional (*Devolution*) duta a terme pel laborisme, que va donar com a resultat la creació de l'Assemblea de Gal·les i el restabliment del Parlament d'Escòcia. A partir d'aleshores és quan es van començar a fer esforços per desenvolupar una dimensió gal·lesa i escocesa del conservadorisme, que en última instància tenia l'objectiu d'acabar amb el qualificatiu de *partit exclusivament anglès*.

Cameron és un ferm defensor de l'unionisme. Seguint el *modus operandi* iniciat en l'època posterior a John Major, ha endolcit el seu discurs, que centra en dos punts:

- a) Els èxits que la integració de les quatre nacions ha aportat al Regne Unit.
- b) L'objectiu és que les institucions parlamentàries de Gal·les i Escòcia despleguin les competències que se'ls

Cameron és un ferm defensor de l'unionisme

han assignat, lliures d'ingerències de Westminster, sense defensar un nacionalisme anglès associat a la tesi que Anglaterra és la gran perjudicada del procés de descentralització asimètrica.

La novetat de Cameron en analitzar la perifèria és que no recorre a la tàctica de la por practicada per Brown quan posa l'èmfasi en el futur econòmic incert que esperaria a Escòcia si s'independitzés, ja que el líder *tory* no creu que topés amb els problemes de tipus econòmic als quals sol fer referència el primer ministre. El seu missatge és més optimista: accentua tot el que perdria la Unió, políticament, culturalment i històricament, si la independència fos una realitat.¹³

VII. Cameron i la Unió Europea: radicalització de l'euroescèpticisme

Cameron ha optat per un discurs que és un calc del que Margaret Thatcher va defensar, és a dir: prioritat absoluta del lliure comerç a Europa. D'ençà del desembre del 2005 els conservadors han radicalitzat les seves credencials euroescèptiques. No és cap sorpresa, perquè aposten per un model d'integració europea («l'Europa de les democràcies») i s'oposen a qualsevol altra alternativa. El Tractat de Lisboa i les *red lines* britàniques negociades per Blair i Brown els resulten insuficients.¹⁴

Amb la Declaració de Berlín, la UE no respon a les necessitats ni als reptes que té plantejats –els anomenats *assumptes globals*–, com ara l'impacte de la globalització o l'augment de poder de la Xina i l'Índia, que han provocat que, pel que fa al Regne Unit, el concepte *island nation* hagi esdevingut irrellevant.¹⁵

És obligat precisar que, malgrat la seva oposició a la direcció en què avança la Unió Europea, en cap moment no demanen que la Gran Bretanya renunciï a formar-ne part. La seva tesi és que la UE ha de fer autocrítica per tal de determinar quin rumb ha de prendre, sobretot després del fracàs de la Constitució Europea. Ells van definir l'agenda correcta.

En aquest sentit, William Hague, màxim responsable d'afers exteriors del Partit Conservador, sosté que si durant molts anys les prioritats polítiques van ser les que van guiar la UE, en el segle XXI ha de ser el dinamisme polític el que ocupi aquest lloc, ja que «l'intent de crear una Europa més

Malgrat la seva oposició a la direcció en què avança la Unió Europea, en cap moment no demanen que la Gran Bretanya renunciï a formar-ne part

unida políticament va ser una resposta als problemes del segle xx. Ara toca apostar per l'Europa de la descentralització i de la diversitat». ¹⁶

David Cameron, per la seva part, és més directe a l'hora de defensar que hi ha una agenda única, real i important que es divideix en tres grans temes: la competitivitat, el canvi climàtic i el paper de la Unió Europea en la lluita contra la pobresa global. Per a aquestes tasques no cal transferir competències. ¹⁷

En definitiva, el Partit Conservador, que durant un temps havia estat *The Party of Europe* –especialment durant els anys de govern d'Edward Heath (1970-1974)–, a partir del 1997 va començar a baixar per un pendent que l'ha portat a practicar l'euroescepticisme com a política oficial.

En el vocabulari *tory* els conceptes que més es repeteixen són *estat nació*, *sobirania del Parlament britànic* i *nationhood*. Tots ells estan en perill davant l'avenç del procés d'integració europea. ¹⁸ Per als professors Baker i Seawright, «de resultes d'aquesta visió de la sobirania nacional com a entitat indivisible, qualsevol tendència que soscavi l'estat nació com a entitat política central també es pot considerar un factor debilitador del conservadorisme britànic i del seu projecte de govern». ¹⁹

VIII. A mode de conclusió

Amb Cameron els conservadors tornen a ser una alternativa viable de govern al Regne Unit. Lluny queden els anys en què els enfrontaments interns van minar la seva imatge cap a l'exterior. El jove líder presenta un programa innovador que posa l'accent en la política nacional; vol arribar als seus compatriotes i per això és conscient que qüestions com les propostes sanitàries, l'ocupació o l'educació són les que realment importen als britànics. Quant a les relacions exteriors, es manté ferm en l'euroescepticisme i no renuncia que el seu país sigui un *key player* en els afers internacionals.

La perifèria és l'assignatura pendent. Fins ara els conservadors han utilitzat escenaris com Escòcia, bastió laborista per excel·lència, per desacreditar Blair i Brown quan hi han guanyat els nacionalistes, fet que, des de l'òptica *tory*, més que no pas risc de ruptura de la Unió implica esgotament del projecte polític, econòmic i social del *New Labour*.

En el vocabulari *tory* els conceptes que més es repeteixen són *estat nació*, *sobirania del Parlament britànic* i *nationhood*

NOTES

1. CAMERON, David. «Time for a completely new party». *The Spectator*, 30 de setembre de 2005. [Traducció pròpia]
2. *La Vanguardia*, 8 de desembre de 2005.
3. Per a l'articulista de l'ABC Luis González Seara, «el socialisme com a ideologia transformadora de la societat capitalista ha mort. Tant en la seva versió totalitària soviètica com en la versió obrerista i planificadora amb rostre humà. Almenys a la zona europea. [...] En aquest sentit, el programa de Tony Blair, a qui els radicals d'esquerres anomenen irònicament *Tory Blair*, no té res a veure amb els vells plantejaments laboristes i és una continuació de les pràctiques conservadores. I per això els anglesos l'han votat en massa». *ABC*, 5 de maig de 1997.
4. «La reducció del thatcherisme a un tipus de *laissez-faire* no fa justícia a la trajectòria de Margaret Thatcher. Ella es va guiar per la visió d'una bona societat, una visió que durant dècades va quedar enfosquida pel dirigisme econòmic i el relativisme cultural. La tasca que ella mateixa es va imposar va ser no només restablir la llibertat personal en matèria econòmica, sinó també el sentit del deure, el respecte i l'obligació en els assumptes socials. A mi també m'inspira la visió d'una bona societat. El que jo anomeno *responsabilitat social*: la responsabilitat envers la família, la comunitat, la nació i el planeta és tan prioritària per a mi com el liberalisme econòmic. De fet, crec que estan intrínsecament units. La combinació de responsabilitat social i de liberalisme econòmic és la millor manera de fer front al que la gent demana dels polítics avui dia: un govern que els ajudi a millorar la seva qualitat de vida». CAMERON, David. «Tories will replace Labour, not ape it». *The Daily Telegraph*, 15 de gener de 2007. [Traducció pròpia]
5. CAMERON, David. «Tories have a massive mountain to climb». *The Daily Telegraph*, 23 de gener de 2006. [Traducció pròpia]
6. CAMERON, David. «What makes me a conservative». *The Telegraph*, 8 de setembre de 2007. [Traducció pròpia]
7. CAMERON, David. «The conservatives have a plan and we can make it work». *The Times*, 3 de juliol de 2008. [Traducció pròpia]
8. CAMERON, David. «We are the champions of progressive ideals». *The Independent*, 8 de maig de 2008.
9. HAGUE, William. «The battle against terrorism requires moral as well as military strength». Discurs del 16 de febrer de 2006. A: www.conservatives.com. Malgrat reconèixer l'amenaça que suposa el terrorisme islàmic, a l'hora de buscar aliats per fer-hi front [Caldria especificar el subjecte de la frase (Cameron, Hague...?) no circumscriu aquest paper només als Estats Units o als països de la Unió Europea, sinó que l'amplia a països del nord de l'Àfrica o del Golf, tot negant, per tant, la retòrica del xoc de civilitzacions.
10. Els investigadors Nile Gardiner i John Hulsman, del *think tank* neoconservador dels Estats Units The Heritage Foundation, analitzaven els primers dies de Cameron al càrrec de la manera següent: [Caldria confirmar si es tracta de discurs directe i en aquest cas posar-hi cometes] ha irromput amb força no només en el context del Regne Unit sinó també en el de la Unió Europea, on ha manifestat la intenció de retirar la seva formació del Partit Popular Europeu. Tanmateix, assenyalen, [Idem] en altres àmbits les seves idees segueixen sent un enigma perquè «ha dit massa poc sobre les relacions del Regne Unit amb el seu aliat més proper, els Estats Units». GARDINER, Nile; HULSMAN, John. *Britain conservatives must reclaim the anglo-american special relationship*. A: www.heritage.org, 5 de gener de 2006.

11. Quan Cameron es va referir al futur de la *special relationship* va afirmar el seu desig de revifar la relació especial entre el Regne Unit i els Estats Units: «Això significa desenvolupar amb els Estats Units una política exterior dura i efectiva en l'era del terrorisme internacional. Una política que vagi més enllà del neoconservadorisme, que mantingui la fermesa però que aprengui alhora dels seus fracassos. Quant a la relació especial amb els Estats Units, els conservadors la sentim, l'entem i hi creiem. Em sembla preocupant la quantitat de gent que, no només als països afectats per la guerra i la inestabilitat, sinó aquí, a Occident, al Regne Unit, consideren que els Estats Units és el pitjor poder del món. L'antiamericanisme representa una rendició intel·lectual i moral». *La Vanguardia*, 31 d'octubre de 2006.
12. RIFKIND, Malcolm. *America and Europe: marriage or divorce? A*: www.cps.org.uk, 10 de febrer de 2004.
13. CAMERON, David. «Scots and English flourish in the Union». *The Daily Telegraph*, 11 d'abril de 2007.
14. En un article publicat a *The Sun* Cameron acusava el primer ministre Brown d'arrogància, una actitud que segons ells en última instància havia donat com a resultat que cada vegada més decisions estiguessin en mans dels buròcrates de Brussel·les, en un moment en què les persones demanen cada cop més control sobre les seves vides. CAMERON, David. «Don't let Brown let EU down». *The Sun*, 28 d'agost de 2007.
15. MAY, Teresa. «Britain's fortune lies beyond Europe.» [No hem pogut trobar el títol d'aquest article a la pàgina web que esmenta ni enlloc; entenem, però, que és un article i per aquest motiu hem posat el títol entre cometes.] A: www.conservatives.com. Teresa May aposta per un descarat internacionalisme del Partit Conservador alhora que fa una mena d'autocrítica, ja que sosté que el seu partit ha donat una importància excessiva a la qüestió europea, quelcom que d'altra banda considera normal, perquè acusa el govern de Blair de voler introduir el Regne Unit a la moneda única. També assenyalava que hi ha altres escenaris com l'Iraq o la guerra contra el terrorisme global als quals els *tories* estan obligats a donar una resposta correcta.
16. HAGUE, William. «Time for new priorities for Europe». *Forward*, tardor del 2006. www.conwayfor.org.uk [Traducció pròpia]
17. CAMERON, David. «EU must stop navel-gazing and think big». *The Daily Telegraph*, 22 de juny de 2007.
18. Dick Van Heck atribueix a l'euroescepticisme un paper unificador dins del Partit Conservador. Aquesta unitat estaria en perill en cas que l'euròfil Ken Clarke hagués guanyat alguna de les tres conteses per la direcció del partit a les quals es va presentar. VAN HECK, Dick. «Off The Agenda?». *The European Journal*, vol. 12, núm. 8, octubre 2005. www.europeanfoundation.org El mateix Ian Duncan Smith, una vegada que va ser substituït per Michael Howard en la direcció del partit, feia referència a l'euroescepticisme com el seu gran llegat: «La nostra posició segueix sent fermament antifederalista. [...] Mai no acceptarem un exèrcit europeu o una política exterior comuna. Ens oposem a la moneda única, no només en aquest moment sinó sempre, per principis. [...] Jo també vaig assenyalar que ens mantindríem contraris a la Constitució Europea per principis». DUNCAN SMITH, Ian. «Rally for a referendum». Discurs del 7 de novembre de 2003. www.conservatives.com [Traducció pròpia]
19. BAKER, David; SEAWRIGHT, David. *Nation for Market: Modern British Conservatism and Hyperglobalism as Hypernationalism?* Informe presentat a la XVIII edició del Congrés Mundial de Ciència Política, celebrat al Canadà entre els dies 1 i 6 d'agost de 2000. [Traducció pròpia]